

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 33. Den 16 August 1800.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schults.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.
Cancellieskriver og Assessorer i det danske Cancellie.

Foranstaltning.

Efter at være, af Departementet for de udenlandske Sager, bleven meddeelt en den kongelige Minister i Berlin, af den preussiske Regjering, given Underretning om de af samme søiede Qvarantæne-Anstalter i Henseende til de fra Middelhavet, Spanien og Portugal tilbagekommende Skibe, tilstillede Cancelliet Qvarantæne-Kommissionen her i Staden denne Underretning. Bemældte Kommission foreslog, i denne Andledning, følgende Bestemmelser derved:

- 1) at, naar noget Skib ankommer i Sundet, som ifølge bemældte Befaling bliver paalagt at holde Qvarantæne, maatte den preussiske Konsul i Helsingør strax mælde Skibets Ankomst for Qvarantæne-Kommissionen

nen der og requirere Qvarantæne for samme; men, da den ei med Sikkerhed kan eller bør indføres der paa Rheden, som, formedelsf de mange Skibes jevnslige Ankomst og Ophold, er dertil uskikket, saa skulde paa Skibet strax sættes en Qvarantæne-Bagt, som vælges af bemældte Konsul i Overeensstemmelse med den der værende Qvarantæne-Kommission, imod en forud afforderet Betaling; som Konsulen er ansvarlig for, og Skibet saa strax beordres at gaae herop og lægge sig ved Lunetten, for der at udholde sin Qvarantæne, og at føre Qvarantæne-Signal paa Toppen, ligesaa Bagtens Ankomst ombord, indtil det har endt sin Qvarantæne;

2) at denne Qvarantæne alene skal strække sig til Mandskabet og ingenlunde til Ladningen, da hverken her eller i Helsingør er nogen Anstalt for fremmede Skibe til at lodse og udrense en mistænkt eller smittet Ladning, hvorfor og ei det Ringeste af Ladningen eller noget Gods maa uden speciel Tilladelse bringes fra Skibet;

3) at Qvarantæne-Kommissionen i Helsingør har Indseende med Alt desangaaende, saavidt der angaaer.

Cancelliet kommunikerede derover saavel Departementet for de udenlandske Sager, som Oekonomi- og Commerce-Kollegiet disse Bestemmelser, og udbad sig disse Kollegiers Betænkning derover, hvorefter dette Kollegium, da den preussiske Regjering intet derimod har

haft

haft at erindre, men har tillagt den preussiske Konsul i Helsingør Ordre at holde sig samme efterrettelig, under 8 f. M., har herom underrettet saavel Nvarantæne-Kommissionen i Helsingør, for at samme kan iagttage det den Vedkommende, som det kongelige Admiraltets-Kollegium, for at Cheserne paa de danske Bagtskibe i Sundet og her paa Rheden kunne tillægges de fornødne Ordre.

Forgivninger.

Den 6 August d. A. er igjennem Rentekammeret udsærdiget en Plakat angaaende Maaden, paa hvilken den ved Forordningen om Veivæsenet i Danmark af 13 Decbr. 1793 tilsagte Godtgjærelse for afstaaet Grund til de nye Landeveies Anlæggelse, eller de Gamles større Brede, med videre, skal bestemmes. Dens væsentlige Indhold er følgende: Ved Forordningen om Veivæsenet i Danmark af 13 Decbr. 1793 er fastsat i 14 §., at enhver tilgrændsende Jord-Eier og Jordbruger skal afstaae til de nye Veies Anlæg, eller til de Gamles større Brede, den fornødne Grund, dog mod billig Godtgjærelse, med mindre det kan bevises: at det Jordstykke, der afgives, tilforn har været frataget den gamle Veis Brede, og ikke med Ret tilhører Besidderen; og i 16 §., at Eierne eller Brugerne baade for den Grund, de saaledes miste, og tillige for den Skade, der, ved Gruusgravning og Kjørsel, formedelsk Veiarbeidet, tilføies deres

deres Marker, skulle nyde billig Godtgjørelse, som udredes, ved Hoved-Landeveien, af den almindelige Kasse, og ved de mindre Landeveie, af Amtet eller Stiftet, og hvis Beløb fastsættes ved lovlige Taxationsforretninger, der bør erhverves paa en bekvem Tid af Aaret, og anmeldes strax efterat Veiarbeidet for et Aar er tilendebragt, saafremt Vedkommende ikke ville have tabt al Ret til Godtgjørelse.

Angaaende denne dobbelte Godtgjørelse, nemlig:

- a) for afstaaet Grund til de nye Veies Anlæg, eller de Gamles større Brede, og
- b) for Skade, som i et Aar tilføies under Arbeidet selv ved Gruusgravning og Kjørsel,

har Hs. Majestæt ved Resolution af 30 Juli sidstleden end videre allernaadigst bestemt

- I) i Henseende til det første Slags Godtgjørelse: at de til Landeveienes nye Anlæg efter Wei-Forordningen afstaaede Grunde, for saavidt de ikke kunne erstattes med Jord af de udlagte gamle Weie, strax skulle taxeres, efter deres Værdi, til en Kapital, der udbetales Grund.Eieren som en Kjøbesum, og tillige forholdsmaessigen ansættes til Hartkorn, som afskrives i Matrikulen. Men, paa det at den kongelige Kasse ikke ved denne Afskrivning skal tabe, eller komme til at udrede noget, der efter Wei-Forordningen bør bestrides enten af den almindelige Wei-Kasse, eller

af

af Amtet eller Stiftet, er tillige befaleet: at det af-
 frevne Quantum af Hartkornet skal ansees som en
 Deel af en Kapital til 100 Rdlr. for een Tønde Hart-
 korn, og ethvert Stykke af de afgivne Grunde deref-
 ter beregnes til den forholdsmaessige Sum af 100
 Rdlr. pr. Tønde Hartkorn, hvilken Summe een Gang
 for alle skal af den almindelige Wei-Kasse, eller af
 Amtet eller Stiftet, udbetales til den synkende Fond.

Maaden, paa hvilken hermed skal fremgaaes,
 er bestemt saaledes:

1) I ethvert Aar, saasnart det Weistykke af Hoved-
 Landeveien, der tages under Arbeid, er afftukket,
 tilsender General-Weiskommissionen Rentekammeret
 Weikartet, tilligemed vedkommende Weibetjents An-
 mældelse om de Strækninger, som indtages, og
 deres Areal-Indhold. Paa lige Maade forholdes,
 naar, ved mindre Landeveies nye Anlæggelse,
 Grunde til disses Omlægning eller større Brede
 afgives.

2) Rentekammeret foranstalter derefter ved en Land-
 Inspektør undersøgt: om og hvorvidt noget deraf
 kan erstattes med Jord af den gamle Wei, som en-
 ten strax eller efter nogle Aars Forløb kan afftaaes
 og til Brug udlægges, og det øvrige taget under
 Taxation, hvorved de Regler blive at iagttage,
 som i Forordningens 16de §. No. 1 og 2 ere fore-

frevne

freve for at forebygge unødvendig og ubillig Godtgjørelse.

- 3) Taxationen foretages i Overværelse af vedkommende Veibetjent ved det sædvanlige, af Retten udmældte, Antal Synsmænd, og
- 4) Rentekammeret foranstalter siden Udbetalingen til Vedkommende, og Udskrivningen af Hartkornet, samt underretter General-Vei-Kommissionen baade om den til Grund-Eierne udbetalte Sum, og om den Kapitals Størrelse, der skal erlægges til den synkende Fond, hvorefter Kommissionen drager Omhu for: at disse Summer, med Renter fra Udbetalings-Dagen, komme med til Repartition over hele Kongeriget Danmark i det næstpaafølgende Aars Udskrivning til Vei-Kassen.
- 2) I Henseende til det andet Slags Godtgjørelse, nemlig for tilføiet Skade under Vei-Arbeidet selv, ved Gruusgravning og Kjørsel, er ligeledes bestemt: at ogsaa Taxationerne til denne Erstatnings Bestemmelse skulle foretages under Bestyrelse af en Land-Inspektør, og at altsaa Vedkommende, i Følge Forordningens 16de §. No. 3, bør søge dem foranstaltede ved Rentekammeret, strax efterat Veiarbeidet for et Aar er tilendebragt, saafremt de ikke, ved længere at forhale Anmædelsen om den deres Jorder tilføiede Skade, ville forspilde al Ret til Godtgjørelse.

Ligesom Hs. Majestæt, ved Forordningen af 23 Mai sidstleden, har bestemt, at visse Slags af de Bevillinger, der hidindtil have været udfærdigede fra Cancelliet, skulle affattes, som unødvendige, samt at endeel af deslige Dispensationer skulle herefter søges hos Øvrighederne, og af disse meddeles de Bedkommende; saa har Hs. Majestæt end videre, ved Resolution af 1 d. M., allernaadigst befaleet: at de Bud, som indeholdes i bemældte Forordning, skulle ogsaa være gjældende paa de danske vestindiske Øer, og at Regjeringen sammesteds skal være bemyndiget til, i Overeensstemmelse med de i fornævnte Lovgivning foreskrevne Regler, at meddele de Søgende Bevillinger, samt Konfirmationer paa Testamenter, der ere indrettede efter Reskriptet for Vestindien, af 15 November 1765. Hvilket ved en Plakat fra det danske Cancelli, under 12te d. M., er befyndtgjort.

Efter som Inspektøren ved Kornørrings- og Oplags-Magasinet i Kjøbenhavn, i Skrivelse til Rentekammeret, som igjennem Cancelliet er blevet Hs. Majestæt forestillet, haver andraget, at Opfyldelsen af Befalingen i Forordningen af 19 Juli s. A. § 98, "at alle Luger i offentlige Bygninger, hver Aften, skulle tillukkes," finder Bankeelighed i Henseende til dette Magasin, naar der paa

Lof.

Løfterne have liggende utørrede Kornvare i den varmes-
 ste Sommertid og naar der foretages Korntørring; hvor-
 for han har begjært en Forandring i denne Bestemmelse:
 saa er det i den Anledning, ved Reskript af 18 s. M.,
 til Over-Brand- og Vandkommissionen, tilladt, at Lu-
 gerne paa Korntørnings- og Oplags-Magasinet her i Sta-
 den maae staae aabne saavel Nat som Dag, naar Korn-
 tørringen udfordrer det, imod at der i alle Luger an-
 bringes Jern-Sitterværk i Træ-Rammer, hvis Aabnin-
 ger ere $\frac{3}{4}$ Tomme i Kvadrat; ligesom Magasinets In-
 spektor skal være forbunden til, saa hastigt der gives Tegn
 om at Ild er udbrudt, det være sig Dag eller Nat, at
 indfinde sig paa Magasinet, for at besørge og iagttage
 hvad enhver Huuseier ved Brandsforordningen er paalagt.

Da Formændene for det forenede Pram- og Steen-
 fører-Laug i Kjøbenhavn have andraget, at bemældte Laug
 nu selv er i Stand til at forsyne enhver med den behø-
 vende Muur- og Stjæl-Sand, hvorfors de have anholdt
 om, at den enhver her i Staden, ved Reskriptet af 25
 Sepbr. 1795, givne Tilladelse til at indføre Muur- og
 Stjæl-Sand til Kjøbenhavn, samt at udsælge samme
 til enhver, som deraf noget kunde behøve, nu maatte
 blive ophævet, og Lauget, i Overeensstemmelse med dets
 Artikler, af 17 Sepbr. 1784, igjen blive ene beretti-
 get

get til at indføre bemældte Slags Sand; saa er det i den Anledning, og med Hensyn til, at de Omstændigheder, hvorved Reskriptet, af 25 Septbr. 1795, var foranlediget, ikke længere vedvare, under 12 d. M., ved Reskript til Kjøbenhavns Magistrat, fastsat: at den ved bemældte Reskript af 1795 givne almindelige Tilladelse, til at indføre Muur- og Skjæl-Sand, ved dette Kars Udgang skal være ophævet; dog saaledes, at Pram- og Steensfører-Lauget i Kjøbenhavn tilpligtes, at have et tilstrækkeligt Forraad af Muur- og Skjæl-Sand, samt, at Udsalget deraf skeer saa tidligt om Morgenens, som Muurfolkene, efter Aarstiden, gaae paa Arbeid, og ellers hele Dagen, saa og, at, ifald dette beviisligen ikke er skeet, enhver igjen skal have Tilladelse til at indføre meerbemældte Slags Sand.

Ved Reskript af 14 d. M. til Biskoppen over Bihorg Stift, er det fastsat: at den residerende Kapellan i Schive herefter skal verelviis med Sognepræsten, hele Aaret igjennem, forrette Tjenesten i Annexet Reesen, hvor det tillades den, som prædiker til Aftensang i Schive, at prædike over Aftensangs-Texten, da Sognepræsten paa den Dag, Kapellanen prædiker i Annexet, skal forrette Alter-Tjenesten i Schive, ligesom han ogsaa hele Aaret igjennem skal forstaae Kapellanen fri Befordring til

til enhver Forretning i Anneret; og skal Kapellanen, til hans hidtil hafte Løn 80 Rdlr., af den nu beskikkede Sognepræst tillægges 20 Rdl. aarligen, og, naar Pensionen af Kaldet ophører, da 40 Rdl. aarligen; ligesom Kapellanen fremdeles skal nyde Høitids-Offer af Menighedens og Anner-Gaarden i Reesen.

Blandede Efterretninger.

Ved kongelig Resolution af 6 d. M. er befaleet, at den ved Overbetjent Preussens Død ledige Overbetjents Post paa Dragernæs herefter skal indgaae.

Kommissionen for Universitetet og det lærde Skolevæsen har, i en Forestilling til det danske Cancelli, gjort dette Kollegium opmærksomt paa den megen Uovereensstemmelse og Særhed, der i den danske Orthographi allerede i lang Tid, alt meer og meer, tager Overhaand, da enhver følger sine egne forudfattede Meninger eller Indfald som eneste Rettesnoer. Kommissionen har derhos yttret den Formening, at Regjeringen, som vel ei kan eller bør befatte sig med at give Love for Sprogbrugen, dog er besøiet til at vaage over, at i det Mindste ei fra de under dens umiddelbare Autoritet staaende Underviisningsanstalter en saadan Sprogforvirring fremmes

mes og forøges. Hvortil Kommissionen har troet det at være det passeligste Middel, indtil en egen, ogsaa med Hensyn derpaa indrettet, dansk Grammatik kan foranstalles, at det blev de Lærere, der i de lærde Skoler give Underviisning i Modersmaalet, paalagt, i deres Underviisning at følge den Orthographi, som af Fædrenelandets meest klassiske Prosaister i deres Skrifter er brugt.

Cancelliet har derpaa foredraget Hs. Majestæt denne Sag, hvorefter det har behaget Allerhøiøstsamme, under II f. N., at resolve saaledes:

”Vi befale allernaadigst, at de Lærere ved de lærde Skoler, der give Underviisning i Modersmaalet, skal anvises til at følge den Orthographi, som af Fædrenelandets bedste og meest klassiske Prosaister bruges, og fra Kommissionen for Universitetet og de lærde Skoler meddeles bestemte Forskrifter i denne Henseende.”

Cancelliet er blevet underrettet om, at der paa adskillige Steder, i Nærheden af Landeveiene, ofte i nogle Dage skal findes henliggende Kadseler, der foraarsage de Reisende en ubehagelig Lugt, som endog kan være skadelig for Helbredet.

Da dette er aldeles stridende saavel imod den 86 § i Forordningen af 13 Decbr. 1793, som Forordningen

af

af 31 Januar 1794, og Politi-Lovene i Almindelighed: saa har bemældte Kollegium, under 9 d. M., anmodet samtlige Øvrigheder i Danmark, at erindre de dem underordnede Betjenter om, nøie at paasee, at denne Deel af Politi-Lovene bliver overholdt, og at de til Veien grændsende, som findes efterladne i at opfylde de dem, i denne Henseende, paaliggende Pligter, vorde vedborligen anseete.

Den 15 August d. A. er det tilladt Læreren ved Sotadet-Akademiet i Kjøbenhavn, C. F. Schneider, at holde offentlige Forelæsninger over det engelske Sprog.

Fra Direktionen for det kongelige Frederiks-Hospital er til det danske Cancelli indsendt en Fortegnelse paa alle de ved Hospitalet, ved Udgangen af Aaret 1799, værende Fonds Kapitaler, og hvor samme ere udestaaende. Af denne Fortegnelse sees:

at Hospitalets egen Fond, naar dets Gjæld fraregnes, bestaaer af " " " " 238.012½ Rdlr.;

at den, fra afgangne Etatsraad N. Dalsgaards Bo, ved Crefutores Testamenti, hidtil til Hospitalet indbetalte Summe med Renter, er i Kapital, som paa Rente er udestaaende " " " " 14.285 Rdlr.

samt

samt at fra afgangne Geheimeraadinde Stampes Bo
er til en Fond indbetalt og ligeledes paa Rente ude-
staaende 5.500 Rdlr.

hvilke sidste Midlers Renter ere bestemte til Bekostnin-
gen for særskildte fattige Syges Kuur og Pleie over det
Tal, som Hospitalet selv underholder.

Med disse Kapitaler er Fonden bleven i alt

257,797 $\frac{1}{2}$ Rdlr.

Dernæst er ved Hospitalet: afg. Apotheker J. D.
Cappels Kelse Stipendie-Fonds Kapitaler 13,500 Rdlr.
og hans Penslons Legatum for fattige Apotheker: Enker
og Evende 4950 Rdlr.

De af disse Hospitalets Kapitaler, som ei ere Le-
gata, ere Midler, som Tid efter anden ere indsamlede af
de saakaldte Taarnpenge *) og af Fondens Renter, som,
ifølge Reskripterne af 4 og 24 Februar 1759, ei maae
bruges, men skulde oplægges til Fonden, indtil Hospi-
talet af dennes og dets øvrige Indtægter kan underholde
300 fattige Syge og derover.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Sommerup og
Brylle Sognefald i Fyen, 420 Rdlr.; Lye Sognefald
i Chri-

*) Disse Penge, ere en vis Deel af Bestallingers Gebyr,
som først have været anvendte til Frue-Taarns Op-
byggelse, men nu tilfalde Hospitalet.

i Christiansands Stift, 230 Rdlr., hvoraf svares 100 Rdlrs. Pension til den entledigede Sognepræst.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 15 August er den hidtil værende residerende Kapellan for Nørre-Sogns Menighed i Viborg, J. Leth, beskikket til Sognepræst i Skive og til Anneret Reesen; Kand. Theol. M. H. Lund til residerende Kapellan for Nørre-Sogns Menighed i Viborg, med tilliggende Anneret, Asmild og Tapdrup. Den residerende Kapellan ved Domkirken i Viborg og Præst ved Tugthuset sammesteds, N. Fog, til Sognepræst ved den saakaldede Graabrødre Kirke eller Nørre-Sogn i bemældte Viborg, med Anneret Asmild og Tapdrup; Kand. Theol. J. P. Wedel til Sognepræst for Thorup Menighed i Sjælland; Kand. Theol. N. Stochholm til Sognepræst for Aadum Menighed i Ribe Stift; Kand. Theol. L. Birkeland til residerende Kapellan for Borgens Præstegjæld i Bergens Stift; den residerende Kapellan for Thuns og Warthey Menigheder i Aggershuus Stift, H. M. Schiødt, konfirmeret til Sognepræst for Høirup og Gjesteleve Menigheder i Fyen; Kand. Theol. J. E. Hegelund ligeledes til Personel-Kapellan for Daugberg, Mønsted og Smollerup Menigheder i Viborg Stift; Kand. Theol. L. A. Rodtwitt ligesaa til Personel-Kapellan for Bøldens Menighed i Bergens Stift.

Under det tydske Cancellie: Den 8 August er den hidtilværende Lektor i det franske Sprog ved Universitetet i Kiel, J. E. A. Marquet, i Maade entlediget, og E. Brassier de St. Simon i hans Sted beskikket til Lektor i det franske Sprog sammesteds.

Under Generalitetet: Den 8 August er Fændrik v. Holler beskikket til Second-Lieutenant, og Fændrik à la suite v. Harboe til virkelig Fændrik ved det nordensjeldske Infanteri-Regiment; karakteriseret Second-Lieutenant v. Heidecker af det schlesvigiske Infanteri-Regiment til virkelig Second-Lieutenant, og Over-Jæger af det schlesvigiske Jæger-Korps, A. Andersen, til virkelig Fændrik ved sidstbenævnte Regiment; Sec. Lieutenanterne v. Suckow og v. Fædder af det 1ste jydsk Infanteri-Regiment forundte Premier-Lieutenants, og Eieren af Hesselager-Gaard og Gods i Syen, J. F. Friis, Over-Krigskommissærs Karakter, den sidste med Anciennitet fra 1 Januar indeværende Aar. Fremdeles er Gouvernøren i Rendsborg, Hs. Høifyrstelige Durchl., Hr. General-Lieutenant Prinds Frederik til Hessen-Kassel udnævnt til Inspektør over Infanteriet og de lette Tropper i Hertugdømmene, i General-Lieutenant Grev von der Goltzes Sted.

Under Departementet for de udenlandske Sager: Den 8 August er Legationsraad P. H. Friman, hidtilværende anden Sekretær i Departementet
for

for de udenlandske Sager, forfremmet til første Sekretær; tredie Sekretær sammesteds, F. A. Pløjen, til anden; Legationssekretær D. Manthey, i Paris, be-
fikket til tredie, og Ranceallist E. F. Sick til fjerde Se-
kretær, samt, i den sidste Sted, Stud. E. Schavenius,
udnævnt til Cancellist ved bemældte Departement.

Under Rentekammeret: Den 8 August er
Second-Lieutenant af Infanteriet og Hændrik i Livgar-
den til Fods, Schack v. Brockdorff, udnævnt til Kam-
merjunker, og F. v. Obelitz til Hoffjunker.

Under General Toldkammeret: Den 6 Au-
gust er P. Lagaard befikket til Undertoldbetjent i Kjø-
benhavn; Toldkontrollør paa St. Jan, E. Bomholt,
P. Bogelsang og Student P. Hammond, til Toldkon-
trollører paa St. Croix; Student H. H. Rjærulf til
Toldkontrollør paa St. Jan; Exam. Jur. E. Gram til
kongelig Fuldmægtig i Vestindien, og E. N. Kellerup
konstitueret til Grændse-Toldbetjent mellem Jylland og
Schlesvig.

Under Kjøbenhavns Magistrat: Den 11
August er Kantor A. Gylcke befikket til Klokker ved vor
Frelseres Kirke paa Christianshavn.

Af denne Tidende udgives ugentligen eet Nummer,
der forsendes med de ridende Poster til Norge, de
danske Provinser og Hertugdømmene.